

**RAPORTAREA NON-FINANCIARĂ: PRACTICA SECTORULUI DE ASIGURĂRI DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

**NON-FINANCIAL REPORTING: THE PRACTICE OF THE INSURANCE SECTOR IN
THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

CZU:005.216.1:368.03(478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2023.14>

Vladimir DOLGHI,

Auditor licențiat, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

E-mail: vdolghi.usm@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-8480-7720>

ABSTRACT. Non-financial reporting for stakeholders helps to evaluate the performance of the reporting entity, strengthen the relationship with the community and increase capital. In order to identify the current problems regarding non-financial reporting within entities from the insurance sector in the Republic of Moldova, the author analyzed the normative framework, research opinions regarding non-financial reporting and its benefits in the decision-making process, tested the practices and possibilities of reporting by entities in the given sector of the national economy.

The study is carried out on the basis of general and special scientific methods through a systematic approach, of analysis, synthesis, modeling, study of legislative and normative acts, specialized literature, comparison and content analysis. The study identifies actions and provides new evidence on improving the quality of information provided to stakeholders.

Keywords: non-financial reporting, Global Reporting Initiative, insurance companies, the report of the management.

JEL Classification: M41.

Introducere. Raportarea non-financiară prezintă o modalitate prin care entitatea publică informații privind impacturile și performanțele sociale, economice și de mediu aferente activităților curente ale acesteia, dar și asumarea responsabilității față de părțile interesate. Totodată, raportarea non-financiară prezintă valorile entității economice, precum și modelul de afaceri practicat în timp ce demonstrează legătura dintre strategia sa și angajamentul său pentru o economie durabilă la nivel local, dar și global. În contextul dat, în opinia autorului, este actuală necesitatea de îmbunătățire permanentă a calității informației prezentate părților interesate prin prisma rapoartelor non-financiare și revederea volumului și specificului acesteia, care la nivel maxim să asigure transparența entității, cât și a societății în ansamblu.

La nivel global, de către entitățile ce raportează informații cu privire la sustenabilitate se aplică standardele Global Reporting Initiative (GRI). Acestea prezintă consensul investitorilor și altor părți interesate cu privire la informațiile care contează cel mai mult pentru înțelegerea impactului unei întreprinderi asupra societății și asupra mediului, prevăd cine ar trebui să raporteze aceste informații și totodată, stabilesc cerințe cu privire la transparența entităților ce raportează informații non-financiare cu o abordare standardizată a indicatorilor. Cerințele de raportare GRI, oferă un cadru, în care entitățile publice și private pot raporta performanța lor în materie de durabilitate, ce merită apreciere și implementare la nivel local, dar totodată acestea pot să-și evalueze propriile performanțe și riscurile în raport cu alte entități și să identifice oportunități de îmbunătățire. [6].

Un cadru acceptat la nivel internațional sunt și standardele AA1000 „AccountAbility Principles Standards”, bazate pe principii fundamentale ce stau la baza elaborării și prezentării rapoartelor non-financiare, ghidează întreprinderile prin procesul de identificare, prioritizare și răspuns la provocările de sustenabilitate, colaborează cu organizații alinate din ecosistemul ESG la integrarea analizei acelor aspecte în luarea deciziilor cu privire la investiții, promovează practicile de afaceri

responsabile și transformă performanța acestora pe termen lung [1]. În opinia autorului, Standardele date pot fi propuse de a fi utilizate și de către entitățile de interes public din țara noastră.

Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 cu completările și modificările ulterioare, cu modificările Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații non-financiare, identifică necesitatea de a crește la un nivel înalt și comparabil în toate statele membre transparența informațiilor sociale și de mediu furnizate de întreprinderile din toate sectoarele. Această măsură este în deplină concordanță cu posibilitatea statelor membre de a solicita, după caz, noi îmbunătățiri în ceea ce privește transparența informațiilor non-financiare ale întreprinderilor, ceea ce, prin natura sa, este un efort continuu. Consiliului European a propus, că domeniul de aplicare a acestor cerințe de prezentare de informații non-financiare trebuie să fie definit în raport cu numărul mediu de angajați, totalul bilanțului și cifra de afaceri netă. Deci, după cum constatăm, obligația de a prezenta o declarație nefinanciară se aplică numai întreprinderilor mari care sunt entități de interes public și entităților de interes public care sunt întreprinderi-mamă ale unui grup mare, cu un număr mediu de angajați de peste 500 în ambele cazuri. Conform articolului 4 al Directivei, aceasta este obligatorie în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre ale UE. Totodată, Parlamentul European și Consiliul prevede că această dispoziție nu trebuie să împiedice statele membre să solicite întreprinderilor și grupurilor, altele decât întreprinderile care fac obiectul Directivei, prezentarea de informații nefinanciare [4, art. 14], deoarece multe dintre întreprinderile care nu intră în domeniul de aplicare a acesteia sunt membre ale unor grupuri de întreprinderi, deoarece Rapoartele consolidate de gestiune trebuie să fie coordonate pentru realizarea obiectivelor de comparabilitate și coerență a informațiilor pe care aceste întreprinderi trebuie să le publice în UE. În acest sens, concluzionăm, că conform propunerilor enunțate de Directivă, pentru a facilita calitatea informației non-financiare prezentată de către entitățile din sectorul de asigurări la nivel național, trebuie să se elaboreze orientări fără caracter obligatoriu, inclusiv indicatori-cheie generali și sectoriali de performanță nefinanciară ținând seama de cele mai bune practici, de evoluțiile internaționale și de rezultatele unor inițiative conexe la nivel european.

Rezultate și discuții. În realizarea scopului propus în articolul dat, autorul analizează cadrulul normativ, opiniile teoretice și a cercetărilor empirice cu privire la raportarea non-financiară pentru a valorifica beneficiile acesteia în procesul decizional. Autorul testează practicile existente și propune îmbunătățirea cadrului de raportare non-financiară de către entitățile din sectorul de asigurări la nivel local în scopul prezentării informației calitative necesare procesului decizional al părților interesate cu privire la performanța economică, socială și de mediu pentru eficientizarea vizibilității, atragerii de noi surse de capital și menținerii continuității activității entităților din sectorul dat.

Relevanța informației prezentate în rapoartele non-financiare de către întreprinderile moderne este studiată pe scară largă în lucrările cercetătorilor autohtoni și din alte țări. Actualitatea studiului în domeniul dat este cauzată de faptul că raportarea non-financiară a entităților cu diferite modele de business și intensificarea procesului de globalizare devin în zilele noastre o sursă importantă de informații pentru luarea deciziilor manageriale de către diferite grupuri și părți interesate [15, p.385]. Pentru satisfacerea cerințelor de informații cu privire la performanța entității, alți autori propun implementarea raportării integrate, care clar este reglementată la nivel mondial. Necesitatea implementării acesteia a venit odată cu apariția gândirii și raportării integrate a organizațiilor, deoarece acestea includ capitaluri financiare și nefinanciare în dezvoltările lor anuale [3, p.568]. Totuși, investitorii și ceilalți actori financiari până în prezent rămân părțile interesate cheie ale multor entități și încă sunt principalii din părțile interesate ce utilizează rapoartele corporative care dezvoltă informații integrate, care devin tot mai performante cu ajutorul practicienilor care permanent le perfecționează ca să-și îmbunătățească gestionarea organizațională și să-și consolideze legitimitatea față de instituții și alte părți interesate din societate, pe măsură ce încorporează informații ESG în RI. Dar, după mine, rapoartele integrate nu pot fi limitate numai pentru utilizatorii dați, acestea pot deveni un model de comunicare eficient în conștientizarea oamenilor cu privire la protecția mediului și

conform altor autori [16, p.154] în acest sens trebuie larg studiate pentru acoperire media și discuții pe rețelele sociale.

Beneficiile și gradul de transparență al informațiilor non-financiare raportate sunt demonstrate și de cercetătorii Universității de Vest din Timișoara (West University of Timisoara), Romania, care au menționat gradul înalt de transparență a informațiilor în ceea ce privește dezvoltarea entității și au ajuns la concluzia, că sunt binevenite rapoartele date pentru mediu, angajați și comunitate, deoarece companiile responsabile investesc în nivelul de încredere a partenerilor lor, în paralel cu îmbunătățirea performanțelor economice. Actuale până în prezent sunt și constatările acestora, că credibilitatea și transparența sunt acele impresii cu care rămân părțile interesate după studierea rapoartelor non-financiare [14, p.808].

Tot odată o mare contribuție în dezvoltarea contabilității, raportării financiare și non-financiare în țară revine cercetătoarelor L. Grigori, L.Lazări și Bîrcă A, care au publicat mai multe cercetări valoroase la nivel local în domeniul dat [2; 7]. L. Grigori, în lucrarea sa comună cu profesorul Dumitru M. din Romania [7, p.12] a demonstrat, că situațiile financiare sunt insuficiente pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra activității unei entități și au dovedit că este necesară implementarea raportării non-financiare de către entitățile din țară, deoarece pentru a prezenta o imagine atotcuprinzătoare cu privire la o entitate, raportările vor trebui să cuprindă atât situațiile financiare tradiționale, cât și o parte de informații cu caracter non-financiar, care să includă date cu privire la dezvoltarea durabilă, impactul activității entității asupra mediului, dar și responsabilitatea socială.

La nivel național, raportarea financiară și inclusiv non-financiară este reglementată de noua Lege a contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) [10], standardele contabile, alte acte normative. Organele de reglementare în domeniul contabilității și raportării financiare în Republica Moldova sunt: Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, organele centrale de specialitate, Biroul Național de Statistică, Consiliul de contabilitate și raportare financiară, care este instituit pe lângă Ministerul Finanțelor și asigură perfecționarea contabilității și raportării financiare la nivel local. În componența acestuia sunt reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Biroului Național de Statistică, asociațiilor mediului de afaceri și celor profesionale, mediului academic din domeniul contabilității. De acceptarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), elaborarea și aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate (SNC); indicațiilor metodice, regulamentelor, instrucțiunilor și altor acte normative din domeniul contabilității și raportării financiare este responsabil Ministerul Finanțelor. Modul de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate este stabilit în dependență de: totalul activelor la data raportării, veniturile din vânzări și numărul mediu al salariaților în cursul perioadei de gestiune. Răspunderea pentru ținerea contabilității și raportării financiare în întreprinderile mici din țară îi revine proprietarului, sau persoanei fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției. Entitățile de interes public țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare complete conform IFRS. Legea 287/2017 prevede și pentru entitățile mici din țară oportunitatea de a întocmi situații financiare complete și de a aplica IFRS.

Începând cu 01 ianuarie 2020, standardul național „Prezentarea situațiilor financiare” este în vigoare în noua redacție [8], care a fost elaborat în baza Directivei 2013/34/UE, Cadrului general conceptual pentru raportarea financiară, IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare” și IAS 7 „Situația fluxurilor de trezorerie”. Standardul reglementează modul de întocmire și prezentare a situațiilor financiare complete, simplificate și prescurtate ale entităților care aplică SNC. Situațiile financiare au drept scop prezentarea informațiilor utile în luarea deciziilor economice pentru o gamă largă de utilizatori cum ar fi: proprietarii (asociații, acționarii, fondatorii, membrii), creditorii, clienții, salariații, autoritățile publice și publicul. Pentru realizarea acestui scop situațiile financiare oferă informații despre: active; capital propriu; datorii; venituri și cheltuieli; fluxuri de numerar.

Entitățile mari și entitățile de interes public locale, actualmente întocmesc și prezintă anual, împreună cu situațiile financiare, raportul conducerii, care conține o prezentare fidelă a poziției entității, a dezvoltării și a performanței activităților acesteia, și prezintă o analiză corelată cu dimensiunea și complexitatea activităților desfășurate. Raportul conducerii include, cel puțin, informații privind: indicatorii financiari de performanță; indicatori nefinanțari de performanță, relevanți pentru activitatea entității; perspectivele de dezvoltare ale entității; activitățile din domeniul cercetării și dezvoltării; răscumpărarea părților sociale și a acțiunilor proprii; filialele entității; principalele riscuri și incertitudini cu care se confruntă entitatea; protecția mediului și oportunitățile profesionale ale angajaților. În cazul în care, utilizarea instrumentelor financiare este semnificativă pentru evaluarea poziției și a performanței financiare, entitățile date prezintă și informația cu privire la obiectivele și politicile în gestiunea riscului și gradul de expunere a acestora la riscul de preț, riscul de credit, riscul de lichiditate și la riscul fluxului de numerar [10, art. 23]. Entitatea de interes public în cadrul raportului conducerii, conform cadrului legal la nivel local, prezintă un capitol separat cu privire la guvernanta corporativă; gradul de conformare a entității prevederilor din codul de guvernanta corporativă; sistemele de control intern și de gestiune a riscurilor entității, în raport cu procesul de raportare financiară; cotele semnificative de participare în capitalul social, directe sau indirecte, deținătorii și beneficiarii efectivi ai oricărei valori mobiliare; competențele consiliului și ale organului executiv cu privire la emiterea și răscumpărarea valorilor mobiliare; împuternicirile și drepturile organelor de conducere, ale acționarilor, ale altor deținători ai valorilor mobiliare ale entității și modalitățile de exercitare a acestora; structura, modul de funcționare și componența organelor de conducere și ale comitetelor entității.

În scopul constatării beneficiilor aduse pentru părțile interesate prin raportarea informațiilor non-financiare privind impacturile și performanțele sociale, economice și de mediu aferente activităților curente ale entităților din sectorul de asigurări al Republica Moldova, autorul prezintă succint raportul conducerii, publicat pe site-ul Societății pe Acțiuni „Intact Asigurări Generale” [9]. Acesta include rezultatele activității Companiei pentru perioada de raportare de la 01.01.2021 până la 31.12.2021. Raportul a fost întocmit în corespundere cu cadrul juridic de reglementare în vigoare. Datele financiare sunt prezentate în conformitate cu situațiile financiare individuale ale companiei pentru anul 2021, întocmite în baza Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), după cum urmează:

Tabelul 1

**Raportul conducerii Societății pe Acțiuni „Intact Asigurări Generale”
pentru perioada anului 2021**

	Capitolele raportului	Comentarii cu privire la informațiile publicate
1.	Dezvoltarea și performanțele Companiei	Compania dezvăluie informațiile cu privire la activitatea sa la situația din 31 decembrie 2021 conform licenței de activitate. Prezintă informații cu privire la angajați și rezultatele activității acestora în anul de raportare; prioritățile organului executiv în perioada dată și orientarea acestora spre sporirea stabilității afacerii, consolidarea poziției pe piață, gestionarea strictă a riscurilor de subscriere, operaționale și de piață, strategiile de diversificare a portofoliului contractelor de asigurare. Totodată în capitolul dat se dezvăluie informații cu privire la performanțele obținute în anul de gestiune și concluzia, că Compania dispune de suficiente active eligibile și asigură onorarea obligațiilor asumate pe termen lung ce caracterizează pozitiv activitatea acesteia.
2.	Perspectivele de dezvoltare ale Companiei	Dezvăluind informațiile cu privire la perspectivele de dezvoltare a afacerii, compania prezintă politicile de adaptare permanentă la conjuncturile periodice pentru a diversifica portofoliul existent și a accesa zone noi de business, prezintă rezultatele dezvoltării constante a relațiilor cu partenerii strategici, inclusiv cu partenerii internaționali de reasigurare a riscurilor asumate; prezintă perspectivele de dezvoltare a obiectivelor strategice planificate.

3.	Principalele riscuri și incertitudini cu care se confruntă Compania	Capitolul dat prezintă descrierea profilului de riscuri semnificative pentru activitatea desfășurată, foarte succint principalele direcții de reducere a riscului, fără măsuri aplicative, concrete de gestiune și minimizare a acestora.
4.	Oportunitățile profesionale ale angajaților Companiei	Politicile de personal realizate în anul 2021 sunt foarte succint prezentate, fără desfășurarea informațiilor concrete la capitolul dat, inclusiv, realizarea planului de instruire a personalului propriu încadrat în activitatea de vânzări, care este obligatoriu pentru entitățile din sectorul financiar nebanca și încurajează participarea angajaților la cursuri organizate de instituțiile de profil, plata cărora este garantată de entitate.
5.	Informații privind răscumpărarea, achiziționarea, înstrăinarea acțiunilor proprii	Compania descrie emisia suplimentară de valori mobiliare ce a avut loc în perioada de raportare.
6.	Informații privind existența filialelor	Dezvăluie informațiile cu privire la filialele companiei și locației regionale a acestora.
7.	Guvernanța corporativă a Companiei	Compania dezvăluie informații foarte succinte cu privire la codul de guvernanță corporativă și aplicarea acestuia în perioada de gestiune. Prezintă structurile principale de guvernanță și structura acționarilor conform situației la data de 31.12.2021; informații cu privire la comisia de cenzori, dar informații cu privire la comitetul de audit, care activează conform reglementărilor organului de supraveghere a activității sectorului financiar non-banca, compania n-a prezentat.
8.	Evenimente ulterioare. Declarațiile organului executiv cu privire la legalitatea elaborării situațiilor financiare individuale și raportul conducerii pentru anul financiar 2021.	Sunt prezentate informații cu privire la evaluarea riscurilor legate de situația geopolitică din regiune. Compania în baza situațiilor financiare individuale publicate pe site-ul său confirmă, că principalii indicatori de performanță: valoarea activelor nete, mărimea rezervelor tehnice, marja de solvabilitate și coeficientul de lichiditate corespund cerințelor actelor normative în vigoare emise de Autoritatea de Supraveghere și evaluează poziția financiară ca stabilă, iar performanțele financiare ca pozitive.

Sursa: Elaborat de autor în baza sursei nr. 9.

Autorul, a prezentat în tabelul 1, separat pentru fiecare capitol, comentariile cu privire la calitatea informațiilor dezvăluite, dar și abaterile raportului conducerii elaborat de Compania „Intact Asigurări Generale” S.A. de la cerințele stabilite de cadrul normativ în vigoare.

Sectorul de asigurări din țară este reglementat și supravegheat de Comisia Națională a Pieței Financiare [13]. Analiza informațiilor publicate pe site-ul oficial și al altor societăți de asigurări din țară, pentru perioada anului 2021, a demonstrat, că acestea publică numai raportul conducerii, conform cerințelor stabilite de cadrul legal în vigoare, care include informații financiare și nefinanciare cu privire la activitatea lor în anul de raportare. Semestrial entitățile date publică declarația intermediară a conducerii. Deoarece activitatea societăților de asigurări este supusă la mai multe riscuri, acestea elaborează și pun în aplicare regulamente interne cu privire la acceptarea și gestiunea riscurilor.

Cerințele de reglementare cu privire la informația prezentată în raportul conducerii prevăd și informații cu privire la protecția mediului și oportunitățile profesionale ale angajaților, însă nu toate entitățile raportoare din sectorul de asigurări analizate dezvăluie aceste informații, fapt ce s-a stabilit în cadrul examinării acestora de către autor. După analiza informațiilor non-financiare publicate se poate concluziona, că fiecare din acestea prezintă informații necomplete și foarte diferite după conținut, care nu corespund standardelor internaționale de raportare non-financiară și bunelor practici ale țărilor cu economii dezvoltate, fapt ce constată necesitatea perfecționării cadrului de raportare non-financiar la nivel local și punerea în aplicare a modelelor standardizate a acestor rapoarte. Totodată, se cere îmbunătățirea calității informației prezentate și unificarea conținutului de informații publicate cu privire la diferite aspecte, legate de ecologie, aspecte sociale și de mediu.

Concluzii. Problema formării și raportării informațiilor non-financiare, măsurile de îmbunătățire a calității acesteia, necesitățile dezvoltării ei în scopul luării deciziilor de către părțile interesate, sunt discutate permanent la nivel local și rămân actuale, deoarece contribuie la vizibilitatea entității raportoare, influențează asupra dezvoltării portofoliului de clienți a entității raportoare, consolidează relația cu comunitatea și sporește nivelul de capital. Totodată, o problemă importantă în raportarea non-financiară la nivel local este lipsa unei reglementări legale clare cu privire la tipurile acesteia, conținutul și formatul acesteia, inclusiv, indicatorii cu privire la performanța entității raportoare, care ar satisface nevoile de informații la luarea deciziilor manageriale atât de către utilizatorii interni, cât și de alte părți interesate din exterior.

Entitățile din sectorul de asigurări din Republica Moldova actualmente sunt raportoare de informații non-financiare ce țin numai de raportul conducerii, care nu prezintă toată informația necesară părților interesate legată de performanța economică, socială și de mediu pentru eficientizarea vizibilității, atragerii de noi surse de capital și menținerii continuității businessului din sectorul dat al economiei naționale.

În acest context, concluzionez, că societățile pe acțiuni din sectorul de asigurări, nu beneficiază de aceste oportunități, care duc la lipsa de informații pentru părțile interesate, necăutând la aceia, că cadrul de reglementare actual în vigoare, prevede cerințe sporite de capital ce presupune atragere de investiții străine și implementarea bunelor practici ale țărilor cu economii dezvoltate. Numai stabilirea cerințelor de reglementare cu privire la elaborarea și publicarea rapoartelor non-financiare, care să permită entităților raportoare să se individualizeze, va valorifica informațiile date în concordanță cu genul de activitate a acestora și va contribui la completarea imaginii acestor entități de interes public din sectorul examinat, va asigura informațional părțile interesate de a evalua performanța economică a acestora.

Bibliografie:

1. AccountAbility Principles Standards. AA1000. Available online (accesat la 12 aprilie 2023). <https://www.accountability.org/standards/aa1000-accountability-principles/>; <http://www.mas-business.com/docs/AA1000APS%202008%20Final.pdf>
2. Bîrcă A., Lazări L. „*Transparency of information – important management instrument in ensuring performance and development of corporate governance*”. In Journal Science, Innovation, Culture and Art Magazine: „Akademos”, 1(60), 2021. p.68-76. ISSN 1857-0461 /ISSNe 2587-3687. <https://doi.org/10.52673/18570461.21.1-60.09>. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/132011.
3. Camilleri, M.A. , „Theoretical insights on integrated reporting: The inclusion of non-financial capitals in corporate disclosures”. An International Journal: „Corporate Communications”, 2018. Vol. 23 No. 4, p. 567-581. ISSN: 1356-3289 <https://doi.org/10.1108/CCIJ-01-2018-0016>. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/CCIJ-01-2018-0016/full/html>
4. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups Text with EEA relevance. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj>
5. European Commission. *Guidelines on non-financial reporting (methodology for reporting non-financial information)*. An: Official Journal of the European Union. (2017/C 215/01). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN)
6. Global Reporting Initiative (GRI). (accesat la 14 aprilie 2023) <https://www.globalreporting.org/standards/> <https://www.globalreporting.org/reporting-support/>
7. Grigoroii L., Dumitru M.. „*Integrated reporting - perspective for entities from the Republic of Moldova*”. An: „Conferinței The accounting and auditing paradigm, national realities, regional and international trends”. Chișinău, Moldova, 5 edition 2016. P.9-15. ISBN: 978-9975-127-48-6. https://ibn.idsi.md/ro/collection_view/1434
8. International Financial Reporting Standards (IFRS). Ministry of Finance of the Republic of Moldova. Legislative acts. <https://mf.gov.md/ro/lex>
9. Intact Asigurări Generale. *Rapoarte cu privire la transparență*. (accesat la 6 aprilie 2023). <https://intact.md/transparenta/>

10. Legea contabilității și raportării financiare Nr. LP287/2017 din 15 decembrie 2017, în vigoare la data de 1 ianuarie 2019. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro
11. Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/strategia_nationale_de_dezvoltare_moldova_2030-t.pdf
12. Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea Situațiilor Financiare”. <https://mf.gov.md/ro/lex/contabilitate-%C8%99i-audit>
13. Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF). Cadrul de reglementare. <https://www.cnpf.md/ro/legi-6416.html>
14. Nicoleta-Daniela Milu. Camelia Daniela Hategan. West University of Timisoara, România. „*Transparency Degree of Non-financial Information Disclosure*”. An: Annals of the University Ovidius Constanta. XIX(2). p. 806-811, noiembrie 2019. https://www.researchgate.net/publication/340828977_Transparency_Degree_of_Non-financial_Information_Disclosure
15. Petryk O., Kurylo O., Karmaza O., Makhinchuk V., Martyniuk O. „*Non-financial reporting of companies and the necessity of its confirmation by auditors in Ukraine*” În: Revista „Problems and Perspectives in Management”. Volume 16 2018, Issue #2, pp. 385-395. ISSN 1727-7051; ISSN online 1810-5467. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16\(2\).2018.35](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16(2).2018.35)
<https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/problems-and-perspectives-in-management/issue-282/non-financial-reporting-of-companies-and-the-necessity-of-its-confirmation-by-auditors-in-ukraine>
16. Yasir Yasir, Nurjanah Nurjanah, Nova Yohana, Samsir Samsir. „*Corporate Communications in Contribution to Addressing Environmental Problems: Case Study of an Indonesian State Oil Company*”. DOI:10.15388/Im.2021.91.57 Contents lists available at Vilnius University Presse. Information & Media eISSN 2783-6207. 2021, vol. 91, pp. 152–174. DOI:<https://doi.org/10.15388/Im.2021.91.57>. <https://www.journals.vu.lt/IM/article/view/24302/24599>